

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Urtos/3/2022
Identifikačné číslo spisu: 6018016438
Dátum vydania rozhodnutia: 04.07.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Patrik Príbelský
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:6018016438.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Emila Klemaniča na neverejnom zasadnutí konanom 4. júla 2022 v Bratislave v trestnej veci odsúdeného B. M. o sťažnosti odsúdeného podanej proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 3Ntc/18/2018, zo 4. mája 2022 takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť odsúdeného B. M. z a m i e t a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením, sp. zn. 3Ntc/18/2018, zo 4. mája 2022 podľa § 66 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného zákona v spojení s § 18 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov, návrh odsúdeného B. M., nar. X. Y. XXXX v A., okres P., trvale pobytom C. G. XXXX/XX Q., K.-P., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou, na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody vo výmere 2 (dva) roky, so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, uloženého mu rozsudkom Obvodného súdu pre Bukurešť 2, sp. zn. 420/05.07.2016, z 5. júla 2016 v spojení s rozsudkom Odvolacieho súdu v Bukurešti, sp. zn. 684/A, z 5. mája 2017, uznanými na území Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 3Ntc/18/2018 z 12. júna 2019, právoplatným 5. júla 2019, zamietol.

Svoje rozhodnutie odôvodnil krajský súd v podstate tým, že u odsúdeného nebola splnená posledná materiálna podmienka na podmienené prepustenie, spočívajúca v tom, že od neho možno dôvodne očakávať, že na slobode v budúcnosti povedie riadny život.

Odsúdený B. M. proti tomuto uzneseniu podal sťažnosť v zákonnej lehote 9. mája 2021, ktorú prostredníctvom obhajcu následne odôvodnil predovšetkým takto:

„Nestotožňujem sa so záverom krajského súdu, že u mňa hrozí dôvodná obava recidívy trestnej činnosti, čo má vyplývať z môjho predchádzajúceho spôsobu života. Ak by sa akceptovala uvedená premisa, účel trestu (potrestanie a prevýchova) by v mojom prípade nikdy nebol naplnený. Uvedomujem si, že som sa

svojím konaním v minulosti dopustil protiprávnej činnosti, čo veľmi ľutujem. Avšak počas doby výkonu trestu sa snažím správať riadne, dosahovať dlhodobu pozitívne výsledky pri plnení činností súvisiacich s všeobecným rozvojom mojej osobnosti, plniť si svoje povinnosti svedomito a zodpovedne. Počas doby výkonu trestu som si uvedomil nesprávnosť svojho konania a viem, že po prepustení chcem viesť riadny život.

Dlhodobu žijem v usporiadanom vzťahu s mojou družkou, ktorá potrebuje pre zdravotné problémy moju pomoc. Moja sestra, ktorá žije v L. nám ponúkla možnosť, aby sme prišli bývať k nej, čo som aj vzhľadom k tomu, že som vo výkone trestu odňatia slobody veľmi uvítal. V súčasnej dobe mám pocit, že ma rodina podporuje a ja jej z vďaky to chcem oplatiť tým, že im budem pomáhať v starostlivosti. V prípade môjho podmieneného prepustenia si chcem vybaviť všetky potrebné záležitosti týkajúceho sa priznania dôchodku. Mám už svoj vek, zdravotné problémy súvisiace s kardiovaskulárnym systémom a potrebujem už pokoj a rodinné zázemie".

Navrhol preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky sťažnosťou napadnuté uznesenie zrušil a vyhovel jeho žiadosti o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

+ + +

Najvyšší súd preskúmal v zmysle § 192 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného poriadku správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť a konanie predchádzajúce týmto výrokom a zistil, že sťažnosť odsúdeného B. M. nie je dôvodná.

Podľa § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona súd môže odsúdeného podmienenčne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmieneného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmieneného trestu odňatia slobody.

Podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona pri rozhodovaní o podmienenčnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii súd, ktorý rozhodol o uznaní a výkone rozhodnutia, je oprávnený prijať všetky následné rozhodnutia spojené s výkonom trestnej sankcie vrátane podmieneného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody.

S ohľadom na doteraz uvedené možno konštatovať, že o žiadosti odsúdeného na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody rozhodol príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici (pozri ku tomu R 12/2016).

Podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je jedným z prostriedkov, ktoré umožňujú zmiernenie uloženého trestu odňatia slobody skrátením priamych účinkov jeho výkonu na odsúdeného. Ide o významný výchovný prostriedok trestného práva, ktorého podstata však netkvie v tom, aby za dobré správanie, prípadne dobrú prácu vo výkone trestu, bol odsúdený automaticky prepustený po odpykaní zákonom ustanovenej doby. Podmienené prepustenie je opodstatnené len vtedy, ak vzhľadom na účel trestu a ďalšie okolnosti existuje odôvodnený predpoklad, že odsúdený bude aj na slobode viesť riadny život a že pre spoločnosť tu nie je príliš veľké riziko jeho recidívy (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. IV. ÚS 53/2008, zo 14. februára 2008 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 87/2008). Rozhodnutie o podmienenčnom prepustení má fakultatívnu povahu, čo znamená, že naň neexistuje právny nárok, ktorého by sa mohol odsúdený domáhať ihneď, ak sa po určitú zákonom ustanovenú dobu správal vo výkone trestu slušne a vzorne si plnil uložené povinnosti.

Trestný zákon v ustanovení § 66 ods. 1 upravuje jednu formálnu a dve materiálne podmienky pre podmienené prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, ktoré musia byť splnené kumulatívne (súčasne). Inak povedané, ak chýba čo i len jedna z týchto podmienok, súd nemôže

rozhodnúť o podmienčnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody.

Prvou podmienkou je vykonanie určitej vyžadovanej časti trestu. Táto je objektívne ľahko zistiteľná.

Druhou podmienkou je preukázanie polepšenia počas doterajšieho výkonu trestu. Splnenie tejto podmienky možno posudzovať až od momentu začatia výkonu trestu odňatia slobody a posudzuje sa do momentu rozhodovania o žiadosti o podmienčné prepustenie. Je nutné reflektovať celý priebeh výkonu trestu až do momentu rozhodovania o žiadosti. Nie je pritom možné abstrahovať od skutočnosti, že nástup do výkonu trestu odňatia slobody predstavuje výraznú zmenu v doterajšom spôsobe života odsúdeného a je potrebné, aby na režim výkonu trestu odňatia slobody aklimatizoval, pričom aklimatizácia, najmä v počiatočných, logicky môže spôsobovať určité problémy. Nie je možné preto mechanicky hodnotiť celý výkon trestu bez zohľadnenia plynutia času a zváženia vývoja chovania sa odsúdeného, najmä ak je trest uložený v dlhšej výmere. Treba zdôrazniť, že Trestný zákon vyžaduje preukázanie polepšenia v momente rozhodovania o žiadosti odsúdeného. Ak teda správanie odsúdeného po nástupe do výkonu trestu vykazuje určité problematické rysy, postupom času sa však stabilizuje, nepredstavuje to vo väčšine prípadov prekážku pre konštatovanie o polepšení sa odsúdeného.

Tretou podmienkou je prognóza očakávania vedenia riadneho života. Už z povahy veci je samozrejmé, že sa jedná len o odhad - prognózu zo strany súdu smerom do budúcnosti, pričom súd musí pri svojej úvahe zohľadniť všetky aktuálne informácie, ktoré má k dispozícii pri rozhodovaní o žiadosti. Nie je teda vyžadované „stoppercentné“ presvedčenie, že odsúdený nespácha v budúcnosti trestnú činnosť, jedná sa vždy len o pravdepodobnostnú úvahu. Za „vedenie riadneho života“ možno považovať určitý minimálny rámec, v ktorom spoločnosť považuje od každého občana, aby sa vyvaroval páchania trestnej činnosti či opakovaného páchania priestupkov. Vedenie riadneho života môže byť pritom zo strany rozhodujúceho súdu „poistené“ uložením probačného dohľadu spolu so stanovením určitých špecifických povinností či obmedzení. Tieto povinnosti či obmedzenia by logicky mali vychádzať z poznania charakteristík a špecifik osobnosti odsúdeného. Prognóza vedenia riadneho života býva vo väčšine prípadov konštatovaná na základe zistení, že odsúdený má zabezpečené sociálne zázemie, zamestnanie, udržiaval kontakt s rodinou. Zohľadňuje sa samozrejme i trestná minulosť odsúdeného, závažnosť aktuálneho odsúdenia a počet jeho prípadných podmienčných prepustení v minulosti. Samotný faktor trestnej minulosti a závažnosť aktuálneho trestného činu odsúdeného je preto dôležitým, pri prognóze očakávania vedenia riadneho života, táto prognóza však nemôže byť založená výlučne a len na jeho trestnej minulosti. Ak by totiž záver súdu o nenaplnení podmienky očakávania vedenia riadneho života bol založený výlučne a primárne len na okolnostiach a dôvodoch ktoré hrali úlohu pri ukladaní samotného trestu odňatia slobody (predchádzajúce odsúdenia, závažnosť trestnej činnosti), mohlo by prísť k porušeniu zásady zákazu ne bis in idem. Ani trestnú minulosť teda nemožno hodnotiť mechanicky, bez previazanosti na aktuálne správanie a charakteristiky odsúdeného, i keď samozrejme zhodnotiť ju treba, a to vrátane už prípadne zahladených odsúdení. V prípade predchádzajúcich odsúdení je potrebné zohľadniť, aký bol medzi nimi časový odstup a aká bola ich závažnosť (či gradovala atď.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní spisového materiálu dospel k záveru, že Krajský súd v Banskej Bystrici v napadnutom uznesení venoval dostatočnú pozornosť všetkým dôležitým okolnostiam, pričom rozhodol vecne správne a v súlade so zákonom, keď zamietol návrh odsúdeného B. M. na podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

Rovnako ako Krajský súd v Banskej Bystrici, tiež najvyšší súd dospel k záveru, že u odsúdeného je splnená formálna podmienka podmienčného prepustenia, nakoľko vykonal potrebnú - dvojtretinovú časť uloženého trestu.

Zisteniam najvyššieho súdu ďalej zodpovedá i splnenie prvej materiálnej podmienky, založenej na preukázaní polepšenia odsúdeného, plnením svojich povinností a správaním vo výkone trestu odňatia slobody, ako to vyplýva z hodnotenia Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a samotného odôvodnenia napádaného uznesenia.

Najvyšší súd však dospel k rovnakému záveru ako Krajský súd v Banskej Bystrici aj vo vzťahu k nespĺneniu druhej materiálnej podmienky, a to požiadavky pozitívnej prognózy budúceho správania odsúdeného B. M. na slobode po prípadnom podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody. Krajský súd v Banskej Bystrici pri prognóze budúceho správania odsúdeného B. M. správne prihliadol aj na okolnosti jeho predchádzajúceho života, vrátane skorších odsúdení (R 5/2017-II). Fakt, že sa odsúdený opakovane dopúšťal protiprávnej činnosti, preukazuje odpis registra trestov Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky. Odsúdený bol doposiaľ 8-krát súdne trestaný za rôznorodú, hlavne majetkovú trestnú činnosť, spáchanú tak na území Slovenskej republiky, ale aj v Maďarskej, Českej i Poľskej republike. Záver Ústavu na výkon trestu odňatia slobody pokiaľ ide o resocializačnú prognózu z hľadiska hodnotenia rizika recidívy trestnej činnosti, je u menovaného menej priaznivý. Možno teda usúdiť, že osobnosť odsúdeného je kriminálne narušená a chovať sa v rámci sociálnych noriem dokáže zatiaľ zrejme len pod určitým dohľadom špecifických autorít. Sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti na tento čas prevyšujú ochotu a snahu viesť riadny a slušný život, keď je možné konštatovať, že z doposiaľ uložených trestov si nevzal žiadne ponaučenie a s odstupom času v páchaní trestnej činnosti vždy pokračoval. Zároveň najvyšší súd uvádza, že neuniklo jeho pozornosti ako odsúdený zaznamenal pozitívnu zmenu k polepšeniu a náprave, ale obava predovšetkým s poukázaním na jeho trestnú minulosť, keď nie je možné zaručiť, že po prípadnom prepustení by viedol riadny život, stále existuje.

Sumarizujúc, je to najmä sklon odsúdeného B. M. k páchaniu trestnej činnosti, v tejto súvislosti majú na mysli jeho predchádzajúcu trestnú minulosť, menej priaznivú prognózu týkajúcu sa resocializácie a riziko recidívy, čo vzbudzuje dôvodné pochybnosti o vedení riadneho života po prípadnom podmiennečnom prepustení.

To z komplexného hľadiska ani pre najvyšší súd nedáva nateraz dostatočnú záruku, že by odsúdený po podmiennečnom prepustení viedol na slobode riadny život. Absencia tzv. pozitívnej prognózy odsúdeného je teda v danom prípade tou určujúcou okolnosťou, pre ktorú krajský súd celkom správne zamietol návrh odsúdeného na podmiennečné prepustenie.

Keďže najvyšší súd nezistil žiadne také pochybenie, ktoré by bolo dôvodom pre zrušenie napadnutého uznesenia, zamietol sťažnosť odsúdeného B. M. spôsobom, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Nad rámec potrebného pre rozhodnutie v danej veci dáva najvyšší súd odsúdenému do pozornosti ustanovenie § 68 ods. 1 Trestného poriadku o určení skúšobnej doby pri podmiennečnom prepustení minimálne na jeden rok, čo sa po uplynutí výkonu trestu odňatia slobody, ktorý odsúdenému pripadá na 17. november 2022, pri zamietnutí návrhu na jeho prepustenie a zamietnutí sťažnosti o takom rozhodnutí, na druhej strane pre neho nemusí nevyhnutne zdať až také nepriaznivé.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.